

rekencolumn

Marisca Milikowski

Staafjes

Kaoutar is 9 jaar: de leeftijd voor groep 5. Maar ze rekt in het boek voor de eerste helft van groep 4, met moeite. Volgens haar juf snapt ze er niks van en is de motivatie compleet zoek. Heeft Kaoutar misschien dyscalculie?

Ik onderzoek haar met de Tedi-Math. Wat de Tedi het eerst toetst, is het tellen. Heel uitvoerig, met zeventien onderdelen. Het begint met de telrij - vooruit, achteruit, beginnend bij een opgegeven getal, eindigend bij een opgegeven getal. Vervolgens toetst de Tedi het tellen van objecten, in dit geval beesten. Op rij, en niet op rij. Kun je ook van rechts naar links? En zo meer. Heel grondig allemaal. Bij Kaoutar gaat alles goed, op één onderdeel na. Als ik haar vraag om terug te tellen vanaf 20, staart ze in de lucht en zegt, moeizaam zoekend naar de woorden: twintig, een-en-negentig, acht-en-negentig, zeven-en-negentig. Wow! Ik vraag of ze dit nog een keer wil doen, dit tellen. Dat wil ze best. Twintig, een-en-negentig... jawel, ze zegt het weer. Kaoutar lijkt in haar hoofd naar de cijfers te kijken en dit komt er dus uit.

Het niet goed spreken en verstaan van de getallentaal is een ernstige handicap bij het rekenen. Dat blijkt ook als Kaoutar van telkens twee voorgelezen getallen het grootste moet kiezen. Vijftien vindt zij groter dan veertig. Bij negen-en-vijftig versus drie-en-zeventig kiest ze voor 'drie-en-negentig'.

Het getallendicté gaat helemaal goed. Dus: wat ze hoort, krijgt een correcte Arabische notatie. Maar het oplezen van diezelfde getallen gaat veel moeilijker. Het

getal 14 wordt eerst een-en-veertig, dan veertig. En 19 wordt opnieuw een-en-negentig.

De drie- en viercijferige getallen lukken nog niet. Dat is is niet vreemd voor iemand die rekt in 4A. Toch ga ik haar het systeem uitleggen met een HTE-sche-

Zo maakt ze alle staafjesitems goed. Dit meisje kan dus rekenen

ma, en later met DHTE-schema erbij. Ik wijs naar het getal 8304 en vraag of ze dat in het schema kan zetten.

Dat gaat opvallend makkelijk. Het meest opvallend is dat Kaoutar de cijfers in één keer overbrengt van voorbeeld naar schema. Zo ziet het eruit althans. Onthoud je dat in een keer, vraag ik, die vier cijfers? Nee, zegt ze, bij de 8 heb ik nog eventje opnieuw gekeken. Hoe dan ook, ze heeft een goed visueel geheugen. Hoera, dat scheidt kansen.

'Je onthoudt wat je ziet veel beter dan wat

je hoort hè', zeg ik. 'Ja, als de juffrouw iets gaat zeggen, kan ik het niet snel onthouden', beaamt Kaoutar.

Ik lees er haar dossier op na. Kaoutar heeft altijd problemen gehad met spraak: articulatie, maar ook woordvinding. Ze krijgt logopedie, maar gaat niet hard vooruit. Ze hoort misschien ook niet zo goed - dat was me al opgevallen.

De verbale kanten van het rekenen gaan haar dus slecht af. Toch heeft ze wel degelijk inzicht in het tientalig stelsel, en mentale behendigheid in het werken daarmee. Dat blijkt bijvoorbeeld bij de items met de staafjes. Er zijn in de Tedi-Math pakken van tien staafjes - kun je maken, met elastiekjes - en losse staafjes. Daar moeten de kinderen mee rekenen en redeneren. Eerst makkelijk, met het materiaal erbij: je hebt twee bundels en vier losse, hoeveel staafjes zijn dat? Dit moet een kind kunnen oplossen door die tientallen als geheel te nemen. Dan een moeilijker versie, zonder materiaal: je weet, de tientallen zitten in een pak. Nu heb ik 15 staafjes. Ik wil er 7 aan een vriend geven. Moet ik daarvoor een pak open maken?

Tot mijn verrassing antwoordt Kaoutar meteen goed: ja, want je hebt 2... (ze bedoelt tekort, maar ze kan niet op het woord komen). Volgende item: 29 staafjes, 6 weggeven. Moet je dan een pak open maken? Nee, je hebt drie over. Zo maakt ze alle staafjesitems goed.

Dit meisje kan dus rekenen. We moeten haar maar snel naar boek 5 zien te loodsen.

Dr. Marisca Milikowski is rekendeskundige en heeft samen met haar man een praktijk voor rekenen en dyscalculie (www.rekencentrale.nl). In Balans Magazine vertelt zij regelmatig over ervaringen met kinderen met rekenproblemen.